

Ἡ Ἱωνικὴ Ἐπανάστασις

Πῶς προεκλήθη καὶ ποίαν τροπὴν ἔλαβε Ἡλίου ΑΒ.
14 Σεπ. 1939

Μετά τὴν ἀνακοπήσαν σκυθικὴν ἐκστράτειαν, τῆς ὁποίας ἐγνώρισαν ὅσες δραματικὰς φάσεις εἰς τὸ προηγουμένον, ὁ Δαρεῖος, ἀποχωρῶν εἰς Ἀσίαν, ἀφῆκεν εἰς τὴν Εὐρώπῃ ἰσχυρὰν Περσικὴν δύναμιν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μεγαβάτον, ἐπὶ σκοπῇ νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατακτῆσιν τῆς Θράκης.

Ἡρωικὴν ἀντίστασιν ἀντίστην, ἡ ἐπὶ τῆς Προποντίδος Πέρσης, τῆς ὁποίας διωγὸς ἡ πτώσις ἐσημάνεν ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν τὸν Περσὸν ἀπὸ τὰ παρὰ τῆς Θράκης καὶ μέρει τοῦ Στρυμόνος, ὅπου ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ φύλα προσέφερον ἡγὴν καὶ ὅσους εἰς τὸν Πέρσῃ βασιλεῖα, ἀναγνωρίζοντες αὐτὴν τὴν κυριαρχίαν του.

Φυσικῇ, ἡ Περσικὴ ἐπέκτασις δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σταματήσῃ ἐν αὐτοῖς. Ὁ Μεγαβάτης, διαβάς τὸν Στρυμόνα, υπέταξε τοὺς Παιονας, τοὺς δὲ Μακεδόνας, τοὺς ὑπὸ τὸν βασιλεῖα Ἀμόνταν, κατέστησε φόρου ὑποτελεῖς. Καὶ τότε ἐγένετο μία διαδοχικὴ μεταποικισμὸς πληθυσμοῦ. Κατὰ προσωπικὴν διαταγὴν τοῦ Δαρείου, μέγα πλῆθος Παιονῶν μετεφέρθησαν εἰς Ἀσίαν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς Θυρίαν. Ἡ μεταποικισμὸς πληθυσμὸν ἀπέτελε ἀνάκαθεν βάσιν τῆς διοικητικῆς πολιτικῆς τῶν Ἀνατολικῶν κρατῶν.

Ἀργότερον, ἄλλος Πέρσης στρατηγὸς υπέταξε τὴν ἡμίονον καὶ τὴν Ἰμβρον. Ὅταν κατελήφθησαν καὶ τὰ δύο στρατηγικὰ σημεῖα, οἱ Πέρσαι εὐρίσκοντο πλέον εἰς τὰ πρόθρονα τῆς Ἑλλάδος. Ἐκεῖνο διωγὸς ποὺ κατέστησε ἀκόμη περισσότερον ἐμφανὴ τὰ σχέδια τὸν Περσὸν περὶ κατακτητικῆς τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἡ αὐτόχρημα προδοτικὴ στάσις τοῦ Ἰππίου. Αὐτός, κατὰ τὸ 506 π. Χ., ἀφ' οὗ ἀπέμεινε ἐντελὲς ἡ ἀναλήθη τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηνῶν διὰ τῆς βοήθειας τῶν Σπαρτιωτῶν, ἀπετάθη εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Δαρείου Ἀρταφέρνην, σατράπην τῶν Σάρδεων, καὶ ἐξήτησε τὴν βοήθειάν του περὶ καταλήψιν τῶν Ἀθηνῶν, ὁποῦ καὶ νὰ ὑποτάξῃ τοὺς Ἀθηναίους ὑπὸ τὸν Μέγα Βασιλεῖα.

Εὐθὺς ἀμέσως, ἐν τούτοις, συνέβη κάτι πολὺ τραγικώτερον ἀπὸ καὶ θλιβερότερον. Οἱ ἴδιοι Ἀθηναῖοι ἐστειλαν πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην καὶ ἐξήτησαν τὴν βοήθειάν του ἐναντίον... τῶν Σπαρτιωτῶν. Ὁ Ἀρταφέρνης εἶχε ἤδη τὴν εὐκαιρίαν νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἔκρινε σκοπιμώτερον νὰ χειρισθῇ μὲν περισσότερον διπλωματικώτερον τὸ ζήτημα, ὥστε ἀποδοῦν τοὺς περισπωμένους μετὰ τὴν διεδούσιν εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἀπέμεινε λοιπὸν τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις λέγων εἰς αὐτοὺς ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἐξασφαλισμῶς τῶν ἦτο νὰ ἐπαναφέρουν τὸν Ἰππίαν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἐπαίειν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπὶ δὴ ἀδεχομένον. Ἡ οἱ Ἀθηναῖοι δὲ ἐπανεφάρων τὸν Ἰππίαν, ὅποτε ἡ Περσικὴ διεδούσιν δὲ ἐπρωγαποποιεῖτο αὐτομάτως καὶ ἀκόπως, ἡ δὲ ἡρωϊκὴν καὶ συμφορηθὸν πρὸς τὰς συμβουλάς του, ὅποτε ἡ... μεμνῶμεν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλείας τῶν Ἀθηνῶν βασιδικαίου ἀμεσον

ἐπέμειν τῶν Περσικῶν στρατευμάτων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπερρίψαν τὴν συμβουλήν.

Ὁ Ἀρταφέρνης ἠναγκάσθη, ἐν τούτοις, νὰ ἀναβάλῃ προσωρινῶς τοὺς ἀποστολὰς τοῦ οὐχὶ οὐκ ἐπὶ τὸν σκοπὸν, ἀλλ' ἐπὶ τὸν σκοπὸν νὰ μεταβῇ γεγονότων. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Προποντίδος καὶ τὸν νῆσον τοῦ βορείου Αἰγαίου, οἱ Πέρσαι κατεῖχον σπουδαία στρατηγικὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἤρξιαν ἢ ἢ νὰ χρησιμοποιεῖν ὡς ὀχυρῆται. Ἡ μεταστραφὴ τῆς κατακτητικῆς Περσικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία ἐγκατέλειπε πρὸς τὸ παρὸν τὰς πρὸς Ἀνατολὰς ἐλπίδας τῆς καὶ ἡνέρις τὴν Δύσιν, ἀπέτελε σαφὲς μαρτυρικὸν περὶ τοῦ ὅτι οὐτε οἱ σατράπαι οὐτε ὁ Μέγας Βασιλεὺς ἐμελλαν νὰ περιορισθῶν εἰς τὰς μέχρι τὸν ἦδη κατεχομένον φιλοδοξίας των.

Εἰς τὴν πλουσίαν Νάξον, ὁ ἄλλος ἐξεδίωξε τοὺς ἀριστοκράτας ἐκ τῆς ἐξουσίας. Αὐτοὶ κατέφυγον εἰς τὴν Μίλητον, μὲν σημαντικὸν ἀριθμὸν παρῶν, καὶ ἕνα μέρος τοῦ στόλου τῶν Ναξίων καὶ 8.000 περίπου ὀπλίτας. Τότε, ὁ μαρδοχὸς τύραννος τῆς Μιλήτου Ἀρισταγόρας, συμμόνον ἐβένθη τὴν παράκλησιν τῶν ἀριστοκρατῶν πρὸς κατὰ τὴν τῆς Νάξου, ἢ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν Περσῶν, ἀλλὰ καὶ μεταδὸς αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν Ἀρταφέρνην, παρέστησαν ὡς μοναχικὴν τὴν εὐκαιρίαν τῆς Περσικῆς ἐπικρατησεως, ἐὰν ὁ σατράπης τῶν Σαρδεῶν τοῦ παρείχε περὶ τὰ ἐκείνην ἡμέραν καὶ τὴν ἐπικύρησιν τοῦ ὑποσχεθῆναι. Ὁ Ἀρταφέρνης ἐνέφερεν διὰ τὰς προτάσεις αὐτὰς, ποτὶ μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ Ἀρισταγόρας, ἐπύλχανε γαιθῶρος τοῦ Ἰστιαίου, ἐγκαθερίκτου, ὡς εἰδομεν. Ἀλλ' αὐτοχρόνως καὶ αὐλικῶς. Ἐπὶ τὸν ὅτι, πλὴν τῆς Νάξου, δὴ ἦν ὁ πρὸς τὴν περὶ τὴν Νάξου τὴν σατραπείαν του καὶ ἄλλας νήσους, πιθανῶς δὲ καὶ τὴν μεγάλην Εὐβοίαν, τῆς ὁποίας ἡ ἐπικύρησις θέσει ἐσημάνε τὴν ἀπάρχην

τῆς καθυποτάξεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι οὗτω ἐξηφοῦν τὴν ἐπὶ τὴν Ἰστιαίου, τοῦ ἐπικυβερνῶντος κατὰ τὰ ἄλλα συμβούλου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Δαρείου, ὁ Ἀρταφέρνης ἀνεφῆρθε ἀμέσως εἰς τὰ Σούδα, καὶ ἐξέθεσε τὰ σχέδια του. Ἡ Περσικὴ αὐλή, ἀντὶ τῶν ζητηθέντων ἐκατὸν πλοίων, διέταξε νὰ διανεσθῶν τὰ διπλάσια. Οὕτω, κατὰ τὴν ἀνοίξιν τοῦ 499 π. Χ. ἐξέπλευσεν ὁ στόλος ἐκ 200 πλοίων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πέρσου ναυάρχου Μεγαβάτου, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀρισταγόρας, διὰ λόγους ἠθικῆς ἐπιτροπῆς, καὶ εἰὰ νὰ μὴ ἐκωφῶσιν οἱ Ἑλλήνες τὴν ἐκστράτειαν ἐκ καθαρῶς Περσικῆς, ὅπως καὶ ἦτο, ἄλλως τε.

Ἡ Περσικὴ Αὐλὴ ἀφῆκεν ἐξεπικύρησεν τὸν καθορισμὸν τῆς ἐξουσίας τῶν ἑκὼ ἀρχηγῶν. Ἐξ αὐτοῦ δὲ προέκυψε ἑνωσις κατὰ τὸν πλοῦν. Καρὰ τὴν ἐμπειρότερον τοῦ Ἀρισταγόρας, ὁ Μεγαβάτης δὲν ἤδυντο καὶ δὲν ἤθελε νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τὸν θάνατόν του εἰς περιπέτειον ἥττης ἢ καὶ νὰ ἡμιώθῃ ἐναντὶ τῆς Αὐλῆς εἰς περιπέτειον νίκης. Διὰ τὴν ἐκδικηθῆναι τοὺς Ἀρισταγόρας, ἐνέωρε κρυφίως εἰς τοὺς Ναξίους τὰ Περσικὰ σχέδια. Οἱ Νάξιοι δὲν κατελήσθησαν οὕτως ἐξ ἀποροπῆς. Ἐπεσκοῦσαν ἐν τάχει τὰ τεῖχη των καὶ ἐφραζόντων τὸν λυμὸν των, ἐξαναγκάσαντες διὰ τὸν τρόπον αὐτοῦ τοὺς Ἰωνας καὶ Πέρσας νὰ προδοῦν εἰς πολιορκίαν τῆς πόλεως των. Ἡ πολιορκία παρατεθεῖ ἐπὶ τριήμιον, καὶ οἱ Νάξιοι ἐλογον τὴν ἀντοχὴν νὰ τὴν παρατελοῖσαν ἀκόμη ἐπὶ μακρόν. Ἐξητλήθησαν διωγὰς τὰ ἐπιτήδεια τῶν Περσῶν, οἵτινες, μετὰ τετράμιον, ἠναγκάσθησαν νὰ λύσουν τὴν πολιορκίαν.

Συμφέρον πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰς μηχανορραφίας τοῦ Μεγαβάτου, ἡ κατασχὴν τῆς ἀποτυχίας ἐκίνησε ἐπέπεσον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀρισταγόρου, πολὺ περισσότερον καθ' ὅσον

